

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

25 iulie 2018*

„Recurs – Marcă a Uniunii Europene – Marcă tridimensională reprezentând forma unei tablete de ciocolată cu patru bare – Acțiune îndreptată împotriva motivării – Inadmisibilitate – Regulamentul (CE) nr. 207/2009 – Articolul 7 alineatul (3) – Dovada caracterului distinctiv dobândit prin utilizare”

În cauzele conexe C-84/17 P, C-85/17 P și C-95/17 P,

având ca obiect trei recursuri formulate în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introduse, primele două, la 15 februarie 2017 și, ultimul, la 22 februarie 2017,

Société des produits Nestlé SA, cu sediul în Vevey (Elveția), reprezentată de G.S.P. Vos, avocat, și de S. Malynicz, QC,

recurentă,

susținută de:

European Association of Trade Mark Owners (Marques), cu sediul în Leicester (Regatul Unit), reprezentată de M. Viefhues, Rechtsanwalt,

intervenientă în recurs,

celelalte părți din procedură fiind:

Mondelez UK Holdings & Services Ltd, fostă Cadbury Holdings Ltd, cu sediul în Uxbridge (Regatul Unit), reprezentată de T. Mitcheson, QC, și de J. Lane Heald, barrister, mandatați de P. Walsh și de J. Blum, solicitors,

reclamantă în primă instanță,

Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), reprezentat de A. Folliard-Monguiral, în calitate de agent,

pârât în primă instanță (C-84/17 P),

Mondelez UK Holdings & Services Ltd, fostă Cadbury Holdings Ltd, cu sediul în Uxbridge, reprezentată de T. Mitcheson, QC, și de J. Lane Heald, barrister, mandatați de P. Walsh, de J. Blum și de C. MacLeod, solicitors,

recurentă,

* Limba de procedură: engleza.

celelalte părți din procedură fiind:

Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), reprezentat de
A. Folliard-Monguiral, în calitate de agent,

pârât în primă instanță,

Société des produits Nestlé SA, cu sediul în Vevey, reprezentată de G.S.P. Vos, avocat, și de
S. Malynicz, QC,

intervenientă în primă instanță (C-85/17 P),

și

Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), reprezentat de
A. Folliard-Monguiral, în calitate de agent,

recurent,

celelalte părți din procedură fiind:

Mondelez UK Holdings & Services Ltd, fostă Cadbury Holdings Ltd, cu sediul în Uxbridge,
reprezentată de T. Mitcheson, QC, și de J. Lane Heald, barrister, mandatați de P. Walsh și de J. Blum,
solicitors,

reclamantă în primă instanță,

Société des produits Nestlé SA, cu sediul în Vevey, reprezentată de G.S.P. Vos, avocat, și de
S. Malynicz, QC,

intervenientă în prima instanță (C-95/17 P),

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, și domnii J. Malenovský, M. Safjan,
D. Šváby și M. Vilaras (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 februarie 2018,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 19 aprilie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursurile formulate, Société des produits Nestlé SA (denumită în continuare „Nestlé”), Mondelez UK Holdings & Services Ltd, fostă Cadbury Holdings Ltd (denumită în continuare „Mondelez”), și Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 15 decembrie 2016, Mondelez UK Holdings & Services/EUIPO –

Société des produits Nestlé (Forma unei tablete de ciocolată) (T-112/13, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2016:735), prin care acesta a anulat Decizia Camerei a doua de recurs a EUIPO din 11 decembrie 2012 (cauza R 513/2011-2) privind o procedură de declarare a nulității între Cadbury Holdings și Nestlé (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Cadrul juridic

- 2 Potrivit articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca [Uniunii Europene] (JO 2009, L 78, p. 1):

„Marca [Uniunii Europene] are un caracter unitar. Aceasta produce aceleași efecte în întreaga [Uniune]: nu poate fi înregistrată, transferată, nu poate face obiectul unei renunțări, al unei decizii de decădere din drepturi a titularului sau de nulitate și, respectiv, utilizarea sa nu poate fi interzisă decât cu efect în întreaga [Uniune]. Acest principiu se aplică cu excepția cazului în care se prevede altfel prin prezentul regulament.”

- 3 Articolul 7 din acest regulament prevede:

„(1) Se respinge înregistrarea următoarelor:

[...]

(b) mărci care sunt lipsite de caracter distinctiv;

[...]

(2) Alineatul (1) se aplică chiar dacă motivele de refuz nu există decât într-o parte a [Uniunii].

(3) Alineatul (1) literele (b), (c) și (d) nu se aplică în cazul în care marca a dobândit, pentru produsele sau serviciile pentru care se cere înregistrarea, un caracter distinctiv după ce a fost utilizată.”

- 4 Articolul 52 din regulamentul menționat avea următorul cuprins:

„(1) Se declară nulitatea mărcii [Uniunii Europene], ca urmare a unei cereri depuse la [EUIPO] sau a unei cereri reconvenționale în cadrul unei acțiuni în contrafacere:

(a) atunci când marca [Uniunii Europene] a fost înregistrată contrar dispozițiilor articolului 7;

[...]

(2) Atunci când marca [Uniunii Europene] a fost înregistrată contrar articolului 7 alineatul (1) litera (b), (c) sau (d), aceasta nu poate totuși să fie declarată nulă în cazul în care, prin utilizarea ei, a dobândit un caracter distinctiv pentru produsele sau serviciile pentru care a fost înregistrată.

(3) În cazul în care cauza de nulitate nu există decât pentru o parte dintre produsele sau serviciile pentru care marca [Uniunii Europene] a fost înregistrată, nulitatea mărcii nu poate fi declarată decât pentru produsele sau serviciile respective.”

- 5 Articolul 65 din același regulament prevede:

„(1) Deciziile camerelor de recurs prin care se pronunță asupra unei căi de atac pot forma obiectul unei acțiuni în fața Curții de Justiție.

(2) Acțiunea se înaintează pe motive de incompetență, încălcarea unor norme fundamentale de procedură, nerespectarea tratatului, nerespectarea dispozițiilor prezentului regulament sau a oricărei norme de drept privind aplicarea acestuia sau abuzul de putere.

(3) Curtea de Justiție are competența atât de a anula, cât și de a modifica hotărârea atacată.

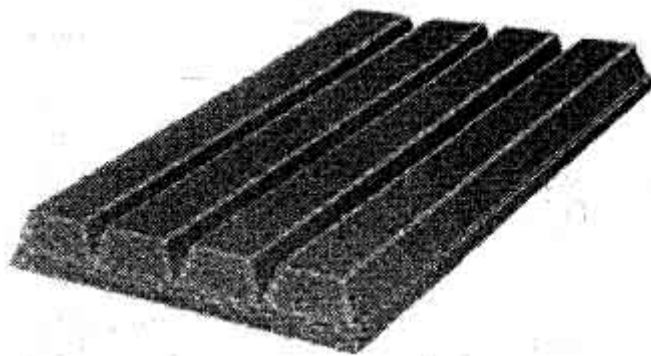
(4) Calea de atac este deschisă oricărei părți la procedura înaintea camerei de recurs, în măsura în care decizia nu fost pronunțată în favoarea sa.

(5) Acțiunea se introduce în fața Curții de Justiție în termen de două luni de la data notificării deciziei camerei de recurs.

(6) [EUIPO] are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru executarea hotărârii Curții de Justiție.”

Istoricul litigiilor

- 6 Istoricul litigiilor este prezentat la punctele 1-11 din hotărârea atacată și, în scopul prezentei proceduri, poate fi rezumat după cum urmează.
- 7 La 21 martie 2002, Nestlé a solicitat EUIPO înregistrarea semnului tridimensional următor:

- 8 Înregistrarea a fost solicitată pentru produse din clasa 30 în sensul Aranjamentului de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, cu revizuirile și modificările ulterioare. La 28 iulie 2006, semnul menționat mai sus a fost înregistrat ca marcă a Uniunii Europene pentru produsele din clasa 30 care corespund următoarei descrieri: „Dulciuri [*sweets*], produse de panificație, produse de patiserie, biscuiți, vafe” (denumită în continuare „marca în litigiu”).
- 9 La 23 martie 2007, Cadbury Schweppes plc (devenită Cadbury Holdings și ulterior Mondelez) a introdus la EUIPO o acțiune în declararea nulității înregistrării în temeiul, printre altele, al articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 207/2009. La 11 ianuarie 2011, divizia de anulare a EUIPO a admis această cerere și a declarat nulitatea mărcii în litigiu. În urma căii de atac formulate de Nestlé, Camera a doua de recurs a EUIPO a anulat, prin decizia în litigiu, decizia diviziei de anulare. Aceasta a considerat în special că, deși marca în litigiu era, desigur, lipsită de caracter distinctiv inerent pentru produsele pentru care marca respectivă fusese înregistrată, Nestlé demonstrase, în conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, că această marcă dobândise un asemenea caracter pentru aceleași produse prin utilizare.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 10 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 19 februarie 2013, Mondelez a introdus o acțiune prin care a solicitat anularea deciziei în litigiu. În susținerea acțiunii formulate, aceasta a invocat trei motive. Tribunalul a examinat doar primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 52 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 7 alineatul (3) din acest regulament și împărțit în patru aspecte.
- 11 La punctele 21-44 din hotărârea atacată, Tribunalul a analizat și a admis al doilea aspect al primului motiv invocat de Mondelez. Astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 41-44 din hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat că respectiva cameră de recurs a procedat în mod eronat atunci când a considerat că Nestlé demonstrase utilizarea mărcii în litigiu pentru produse de panificație, pentru produse de patiserie, pentru prăjituri și pentru vafe. Prin urmare, Tribunalul a analizat celelalte aspecte ale primului motiv invocat de Mondelez numai în ceea ce privește dulciurile (*sweets*) și biscuiții. Punctele 21-44 din hotărârea atacată nu fac obiectul niciunuia dintre recursuri.
- 12 La punctele 45-64 din hotărârea atacată, Tribunalul a analizat și a respins primul aspect al primului motiv invocat de Mondelez, privind lipsa utilizării mărcii în litigiu în forma în care aceasta fusese înregistrată.
- 13 La punctele 65-111 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat și a respins al treilea aspect al primului motiv invocat de Mondelez, privind lipsa utilizării mărcii în litigiu ca un indicator al originii și elementele de probă insuficiente în acest sens. În susținerea acestei decizii, pe de o parte, la punctul 94 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că elementele de probă privind utilizarea serioasă a mărcii în litigiu, prezentate de Nestlé în fața EUIPO, constituiau elemente pertinente care, apreciate în ansamblu, erau susceptibile să demonstreze că, în percepția publicului relevant, marca respectivă era privită ca o indicație a originii comerciale a produselor în cauză. Pe de altă parte, la punctul 107 din aceeași hotărâre, Tribunalul a considerat că respectiva cameră de recurs a efectuat o examinare a dobândirii caracterului distinctiv al mărcii în litigiu ca urmare a acesteia și a detaliat în mod concret concluziile sale referitoare la această dobândire în ceea ce privește Danemarca, Germania, Spania, Franța, Italia, Țările de Jos, Austria, Finlanda, Suedia și Regatul Unit.
- 14 În ultimul rând, Tribunalul a analizat, la punctele 112-178 din hotărârea atacată, cel de al patrulea aspect al primului motiv invocat de Mondelez. La punctul 143 din hotărârea menționată, Tribunalul a arătat că respectiva cameră de recurs a săvârșit o eroare atunci când a decis în esență că, pentru a dovedi caracterul distinctiv dobândit prin utilizare al mărcii în întreaga Uniune, era suficient să se demonstreze că o parte substanțială a publicului relevant din Uniune, incluzând toate statele membre și toate regiunile considerate împreună, percepea marca respectivă drept o indicație a originii comerciale a produselor desemnate de această marcă și că nu era necesar să se demonstreze caracterul distinctiv dobândit prin utilizarea unei astfel de mărci în fiecare dintre statele membre în cauză.
- 15 Cu toate acestea, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 144 și 145 din hotărârea respectivă, Tribunalul a considerat că nu era exclus ca, în pofida acestei înțelegeri juridice eronate a criteriului de examinare pentru a dovedi caracterul distinctiv dobândit prin utilizarea unei mărci în întreaga Uniune, camera de recurs să fi făcut o aplicare corectă a acestui criteriu atunci când a examinat elementele de probă prezentate de Nestlé. El a considerat, prin urmare, că trebuia să se examineze aprecierea acestor elemente de către camera de recurs.
- 16 După ce a examinat elementele de probă referitoare la Franța, la Italia, la Spania, la Regatul Unit, la Germania, la Țările de Jos, la Danemarca și la Suedia, la Finlanda, precum și la Austria, Tribunalul a statuat la punctele 146, 148, 151, 153, 155, 158, 159, 164 și, respectiv, 167 din hotărârea atacată că în mod corect camera de recurs a considerat că era dovedit că marca în litigiu dobândise caracter distinctiv prin utilizare în toate aceste state membre.

- 17 Cu toate acestea, la punctul 173 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că respectiva cameră de recurs nu s-a pronunțat în mod explicit cu privire la aspectul dacă s-a dovedit că marca în litigiu dobândise caracter distinctiv în Belgia, în Irlanda, în Grecia sau în Portugalia și că aceasta nici nu a inclus statele membre respective în rândul celor pentru care a concluzionat că o astfel de dobândire a fost dovedită.
- 18 Rezultă din cuprinsul punctelor 177-179 din aceeași hotărâre că Tribunalul a admis, în consecință, al patrulea aspect al primului motiv invocat de Mondelez și a anulat decizia în litigiu în totalitate, întrucât camera de recurs nu a efectuat în mod valabil examinarea cu privire la caracterul distinctiv dobândit prin utilizarea mărcii în litigiu, nepronunțându-se asupra percepției mărcii respective de către publicul relevant, în special din Belgia, din Irlanda, din Grecia, precum și din Portugalia, și neanalizând elementele de probă prezentate de Nestlé în ceea ce privește aceste state membre.

Concluziile părților și procedura în fața Curții

- 19 Prin recursul formulat în cauza C-84/17 P, Nestlé solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate pentru motivul că Tribunalul a încălcat articolul 7 alineatul (3) și articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 și
 - obligarea Mondelez la plata cheltuielilor de judecată.
- 20 Prin recursul formulat în cauza C-85/17 P, Mondelez solicită Curții anularea punctelor 37-44, 58-64, 78-111 și 144-169 din hotărârea atacată, precum și a punctului 177 din aceeași hotărâre, în măsura în care se arată că, „astfel, deși s-a dovedit că marca [în litigiu] dobândise caracter distinctiv prin utilizare în Danemarca, în Germania, în Spania, în Franța, în Italia, în Țările de Jos, în Austria, în Finlanda, în Suedia și în Regatul Unit”.
- 21 Prin recursul formulat în cauza C-95/17 P, EUIPO solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate și
 - obligarea Mondelez la plata cheltuielilor de judecată.
- 22 Prin Decizia președintelui Curții din 10 mai 2017, cauzele C-84/17 P, C-85/17 P și C-95/17 P au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.
- 23 În memoriul în răspuns, Nestlé solicită Curții:
- respingerea recursului în cauza C-85/17 P ca vădit inadmisibil sau vădit nefondat prin ordonanță sau, în subsidiar, prin hotărâre și
 - obligarea Mondelez la plata cheltuielilor de judecată.
- 24 În memoriul în răspuns, Mondelez solicită Curții:
- respingerea recursurilor în cauzele C-84/17 P și C-95/17 P și
 - obligarea Nestlé și, respectiv, a EUIPO la plata cheltuielilor de judecată în aceste două cauze.

25 În memoriul în răspuns, EUIPO solicită Curții:

- admiterea recursului în cauza C-84/17 P;
- respingerea recursului în cauza C-85/17 P și
- obligarea Mondelez la plata cheltuielilor de judecată efectuate de EUIPO.

26 Prin înscrisul depus la grefa Curții la 13 noiembrie 2017, European Association of Trade Mark Owners (Marques) [Asociația Europeană a Proprietarilor de Mărci (Marques)] a formulat, în temeiul articolului 40 al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, o cerere de intervenție în cauza C-84/17 P, în susținerea concluziilor formulate de Nestlé, recurenta în această cauză. Prin Ordonanța din 12 ianuarie 2018, președintele Curții a admis această cerere.

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii

27 Prin scrisoarea depusă la grefa Curții la 17 mai 2018, Nestlé a solicitat să se dispună redeschiderea procedurii orale, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții.

28 În susținerea cererii formulate, pe de o parte, ea invocă ceea ce, în opinia sa, constituie un fapt nou apărut în urma citirii concluziilor avocatului general. Astfel, aceasta susține că a depus la dosarul cauzei în fața EUIPO elemente având drept scop să demonstreze că, în ceea ce privește produsul acoperit de marca în litigiu, probele prezentate pentru piețele daneză, germană, spaniolă, franceză, italiană, din Țările de Jos, austriacă, finlandeză, suedeză și din Regatul Unit erau valabile și pentru piețele belgiană, irlandeză, greacă, luxemburgheză și portugheză. Indicația în sens contrar de la punctul 87 din concluziile avocatului general ar rezulta dintr-un răspuns eronat al avocatului societății Nestlé, care nu ar fi înțeles sensul întrebării care i-a fost adresată în ședință de avocatul general.

29 Pe de altă parte, Nestlé arată că existența unei erori în traducerea în limba engleză a Hotărârii din 24 mai 2012, Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli/OAPI (C-98/11 P, EU:C:2012:307), menționată de avocatul general la punctul 70 din concluzii, trebuie dezbătută între părți.

30 Trebuie amintit că Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură nu prevăd posibilitatea ca părțile să depună observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general (Hotărârea din 21 decembrie 2016, Comisia/Aer Lingus și Ryanair Designated Activity, C-164/15 P și C-165/15 P, EU:C:2016:990, punctul 31, precum și jurisprudența citată).

31 În temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general are rolul de a prezenta în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția sa. Nici concluziile avocatului general, nici motivarea pe care se întemeiază acestea nu sunt obligatorii pentru Curte.

32 În consecință, dezacordul unei părți față de concluziile avocatului general, oricare ar fi chestiunile pe care acesta le examinează în cadrul lor, nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea procedurii orale (Hotărârea din 28 februarie 2018, mobile.de/EUIPO, C-418/16 P, EU:C:2018:128, punctul 30).

33 Cu toate acestea, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, deschiderea sau redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții.

- 34 Această situație nu se regăsește în speță. Astfel, după ascultarea avocatului general, Curtea consideră că dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța, iar cauza nu trebuie examinată din perspectiva unui fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei sale sau a unui argument care nu a fost dezbătut în fața sa.
- 35 Astfel, susținerile Nestlé, rezumate la punctul 28 din prezenta hotărâre, nu evidențiază existența niciunui fapt nou, în măsura în care se referă la elemente care figurau deja în dosarul cauzei înainte de ședință. Aceste susțineri constituie, în realitate, o încercare a Nestlé de a reveni asupra declarațiilor făcute în cadrul ședinței de avocatul său. În ceea ce privește divergențele dintre diferitele versiuni lingvistice ale Hotărârii din 24 mai 2012, Chocodfabriken Lindt & Sprüngli/OAPI (C-98/11 P, EU:C:2012:307), trebuie să se constate că, la data ședinței, această hotărâre era disponibilă în toate limbile oficiale, iar părțile erau în măsură să își prezinte observațiile cu privire la eventualele erori de traducere, în cazul în care considerau că aceste erori erau deosebit de importante pentru prezentele cauze.
- 36 Având în vedere considerațiile care precedă, Curtea apreciază că nu este necesar să dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la recursuri

Cu privire la admisibilitatea recursului în cauza C-85/17 P

Argumentele părților

- 37 Nestlé susține că recursul formulat de Mondelez este inadmisibil, întrucât aceasta din urmă solicită Curții numai să anuleze anumite părți din motivarea hotărârii atacate, iar nu dispozitivul acestei hotărâri.
- 38 Mondelez susține că recursul său este admisibil, în pofida faptului că Tribunalul a anulat decizia în litigiu în integralitatea sa. Respingerea de către Tribunal a unora dintre argumentele sale ar avea incidență asupra examinării pe care camera de recurs este obligată să o efectueze în urma anulării deciziei în litigiu. Din moment ce respectiva cameră de recurs ar fi ținută de respingerea acestor argumente, Mondelez consideră că ar trebui să aibă posibilitatea să conteste hotărârea atacată. În susținerea argumentației sale, aceasta invocă punctele 19-26 din Hotărârea din 20 septembrie 2001, Procter & Gamble/OAPI (C-383/99 P, EU:C:2001:461).

Aprecierea Curții

- 39 În temeiul articolului 56 primul și al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, deciziile Tribunalului prin care se finalizează judecata pot fi atacate cu recurs de „oricare parte ale cărei concluzii au fost respinse, în totalitate sau în parte”.
- 40 Concluziile părților la procedură sunt, în principiu, admise sau respinse în dispozitivul hotărârii. Astfel, articolul 169 alineatul (1) din Regulamentul de procedură prevede că pe calea recursului se poate cere anularea, în tot sau în parte, a deciziei Tribunalului, astfel cum figurează în dispozitivul acestei decizii.
- 41 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 43 din concluzii, această dispoziție privește principiul fundamental în materie de recurs potrivit căruia acesta trebuie să fie îndreptat împotriva dispozitivului deciziei Tribunalului și nu se poate limita să vizeze modificarea anumitor motive din această decizie (Hotărârea din 14 noiembrie 2017, British Airways/Comisia, C-122/16 P, EU:C:2017:861, punctul 51).

- 42 Astfel, este inadmisibil recursul care nu urmărește anularea, fie ea și în parte, a hotărârii atacate, și anume a dispozitivului acesteia, ci doar modificarea unora dintre motivele acestei hotărâri (Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Al-Aqsa/Consiliul și Țările de Jos/Al-Aqsa, C-539/10 P și C-550/10 P, EU:C:2012:711, punctele 44 și 50).
- 43 În speță, trebuie constatat că, prin recursul formulat, Mondelez nu urmărește anularea dispozitivului hotărârii atacate, ci numai a anumitor motive din această hotărâre.
- 44 Este adevărat că, în Hotărârea din 20 septembrie 2001, Procter & Gamble/OAPI (C-383/99 P, EU:C:2001:461, punctele 19-26), Curtea a recunoscut admisibilitatea unui recurs care nu urmărea anularea unui anumit punct din dispozitivul hotărârii Tribunalului, întrucât reieșea din motivarea acestei hotărâri că Tribunalul luase o decizie care nu a fost cuprinsă în mod expres în dispozitiv.
- 45 Cu toate acestea, spre deosebire de situația din cauza în care s-a pronunțat această din urmă hotărâre, nu reiese din motivarea hotărârii atacate, vizată de recursul introdus de Mondelez, că aceasta conține o decizie a Tribunalului prin care se respinge un capăt de cerere al acesteia din urmă.
- 46 În decizia în litigiu, camera de recurs a considerat că marca în litigiu era lipsită de caracter distinctiv intrinsec, dar a dobândit un astfel de caracter prin utilizare, astfel încât cererea formulată de Mondelez de declarare a nulității mărcii respective trebuia să fie respinsă.
- 47 Prima parte din decizia atacată, care era, de altfel, favorabilă Mondelez, nu a fost vizată de litigiul în fața Tribunalului, întrucât, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 16 din hotărârea atacată, Nestlé s-a desistat în ședința de capătul său de cerere privind anularea acestei prime părți.
- 48 *În aceste condiții, numai a doua parte din decizia în litigiu era în discuție în fața Tribunalului. În această privință, reiese din cuprinsul punctelor 12 și 15 din hotărârea atacată că concluziile acțiunii formulate de Mondelez urmăreau doar anularea deciziei în litigiu, precum și obligarea celorlalte părți la plata cheltuielilor de judecată.*
- 49 Or, deși, la punctele din hotărârea atacată vizate de recursul introdus de Mondelez, Tribunalul a respins anumite argumente invocate de aceasta în susținerea cererii sale de anulare a deciziei în litigiu, el a admis altele și, în cele din urmă, a admis concluziile în anulare formulate de Mondelez, din moment ce a anulat decizia în litigiu în integralitate.
- 50 În consecință, recursul introdus de Mondelez urmărește numai modificarea anumitor motive din hotărârea atacată, astfel că un asemenea de recurs trebuie declarat inadmisibil, conform jurisprudenței citate la punctul 42 din prezenta hotărâre.
- 51 Având în vedere caracterul neechivoc al cerinței prevăzute la articolul 169 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, această concluzie nu poate fi infirmată de argumentul invocat de Mondelez potrivit căruia camera de recurs ar fi ținută de motivele hotărârii atacate, contestate prin recursul pe care l-a formulat.
- 52 În orice caz, autoritatea de lucru judecat se extinde doar asupra motivelor unei hotărâri care constituie suportul necesar pentru dispozitivul acesteia și, din această cauză, nu pot fi disociate de acesta (Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Al-Aqsa/Consiliul și Țările de Jos/Al-Aqsa, C-539/10 P și C-550/10 P, EU:C:2012:711, punctul 49 și jurisprudența citată).
- 53 În consecință, în caz de anulare de către Tribunal a unei decizii a EUIPO, motivele pentru care această instanță a respins anumite argumente invocate de părți nu pot fi considerate că au dobândit autoritate de lucru judecat.

- 54 Astfel, în speță, contrar celor susținute de Mondelez, camera de recurs nu este ținută de respingerea anumitor argumente de către Tribunal și această societate va putea invoca, după caz, aceleași argumente, în cadrul unei eventuale acțiuni noi împotriva deciziei care va fi adoptată în urma anulării deciziei în litigiu de către Tribunal.
- 55 Din ansamblul considerațiilor de mai sus rezultă că recursul în cauza C-85/17 P trebuie să fie respins ca inadmisibil.

Cu privire la recursurile în cauzele C-84/17 P și C-95/17 P

- 56 În susținerea recursului în cauza C-84/17 P, Nestlé invocă un motiv unic, întemeiat pe încălcarea articolului 52 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 7 alineatul (3) din același regulament.
- 57 La rândul său, EUIPO invocă două motive în susținerea recursului formulat în cauza C-95/17 P, întemeiate, primul, pe încălcarea obligației de motivare și, al doilea, pe încălcarea articolului 52 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 7 alineatul (3) din acest regulament.
- 58 Trebuie să se constate însă, așa cum a procedat avocatul general la punctul 49 din concluzii, că primul motiv invocat în acest din urmă recurs, cu toate că, formal, se întemeiază pe încălcarea obligației de motivare, constă, în realitate, în a reproșa Tribunalului aceeași eroare de drept ca și cea vizată de al doilea motiv al aceluiași recurs. Astfel, prin intermediul acestui prim motiv, EUIPO susține că interpretarea articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009 reținută de Tribunal la punctul 139 din hotărârea atacată este contradictorie. Or, în cazul în care acest lucru s-ar regăsi în speță, ar trebui să se concluzioneze că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în interpretarea acestei dispoziții.
- 59 În consecință, este necesar să se examineze împreună motivul unic de recurs în cauza C-84/17 P și cele două motive de recurs în cauza C-95/17 P.

Argumentele părților

- 60 Nestlé, susținută de Marques, și EUIPO consideră că, prin faptul că a statuat, la punctul 139 din hotărârea atacată, că trebuie demonstrată dobândirea caracterului distinctiv al unei mărci prin utilizare pe întregul teritoriu al Uniunii, iar nu doar pe o parte substanțială sau pe cea mai mare parte a acestuia și că, în consecință, nu se poate reține dobândirea unui astfel de caracter atunci când elementele de probă privind utilizarea nu ar acoperi o parte a Uniunii, chiar dacă nu este substanțială sau constă într-un singur stat membru, Tribunalul a încălcat articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, astfel cum a fost interpretat de Curte în Hotărârea din 24 mai 2012, *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli/OAPI* (C-98/11 P, EU:C:2012:307).
- 61 În opinia Nestlé, a Marques și a EUIPO, Tribunalul ar fi statuat în mod eronat că camera de recurs a săvârșit o eroare de drept considerând că era suficient să se demonstreze că o parte semnificativă a publicului relevant din întreaga Uniune, incluzând toate statele membre și toate regiunile considerate împreună, percepea o marcă drept o indicație a originii comerciale a produselor acoperite de marca în litigiu și că nu era necesar să se demonstreze caracterul distinctiv dobândit prin utilizare în toate statele membre în cauză.

- 62 În consecință, Tribunalul ar fi statuat în mod eronat că camera de recurs a săvârșit o eroare de drept atunci când a decis că marca în litigiu a dobândit caracter distinctiv prin utilizare, fără să se pronunțe asupra percepției acestei mărci de către publicul relevant în Belgia, în Irlanda, în Grecia, precum și în Portugalia și fără să analizeze elementele de probă prezentate pentru aceste state membre.
- 63 Nestlé, Marques și EUIPO susțin că, prin concentrarea asupra piețelor naționale luate individual, această decizie a Tribunalului este incompatibilă cu caracterul unitar al mărcii Uniunii Europene și cu însăși existența unei piețe unice. Astfel, caracterul unitar al mărcii Uniunii Europene ar însemna să nu se țină seama de frontierele teritoriale ale statelor membre în cadrul aprecierii dobândirii caracterului distinctiv prin utilizare, astfel cum ar confirma punctul 44 din Hotărârea din 19 decembrie 2012, Leno Merken (C-149/11, EU:C:2012:816).
- 64 În schimb, Mondelez susține că Tribunalul a interpretat și a aplicat în mod corect articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, precum și Hotărârea din 24 mai 2012, Chocladefabriken Lindt & Sprüngli/OAPI (C-98/11 P, EU:C:2012:307). În opinia acesteia, nu este suficient ca o marcă a Uniunii Europene să aibă caracter distinctiv într-o parte substanțială a Uniunii dacă este lipsită de caracter distinctiv într-o altă parte a Uniunii, chiar dacă această din urmă parte constă într-un singur stat membru.
- 65 Mondelez consideră că o decizie în alt sens conduce la rezultatul paradoxal că o cerere de înregistrare a unei mărci, care ar fi trebuit să fie refuzată din cauza lipsei caracterului distinctiv într-un singur stat membru, va putea fi totuși înregistrată ca marcă a Uniunii Europene, cu consecința că va fi posibilă invocarea acesteia în fața instanțelor din statul membru respectiv.
- Aprecierea Curții*
- 66 Trebuie amintit că, potrivit articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, marca Uniunii Europene are caracter unitar și produce aceleași efecte în întreaga Uniune.
- 67 Astfel cum a arătat în mod întemeiat Tribunalul la punctele 119 și 120 din hotărârea atacată, rezultă din caracterul unitar al mărcii Uniunii Europene că, pentru a putea fi înregistrat, un semn trebuie să aibă caracter distinctiv în întreaga Uniune. Astfel, potrivit articolului 7 alineatul (1) litera (b) din regulamentul menționat coroborat cu alineatul (2) al aceluiași articol, se respinge înregistrarea unei mărci în cazul în care este lipsită de caracter distinctiv într-o parte a Uniunii.
- 68 Or, articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, care permite înregistrarea semnelor care au dobândit caracter distinctiv prin utilizare, trebuie interpretat în lumina acestei cerințe. Astfel, din caracterul unitar al mărcii Uniunii Europene rezultă că un semn, pentru a fi înregistrat, trebuie să aibă caracter distinctiv, intrinsec sau dobândit prin utilizare, în întreaga Uniune.
- 69 În această privință, trebuie arătat de la bun început că Hotărârea din 19 decembrie 2012, Leno Merken (C-149/11, EU:C:2012:816), invocată de Nestlé și de EUIPO, este lipsită de relevanță, din moment ce aceasta privește interpretarea articolului 15 alineatul (1) din acest regulament, privind utilizarea serioasă a unei mărci a Uniunii Europene deja înregistrate.
- 70 Desigur, Curtea a decis că cerințele care prevalează în ceea ce privește verificarea utilizării serioase a unei mărci, în sensul articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146), dispoziție care a fost preluată fără modificare la articolul 15 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 207/2009, sunt analoge celor privind dobândirea caracterului distinctiv al unui semn prin utilizarea în vederea înregistrării, în sensul articolului 7 alineatul (3) din acest regulament (Hotărârea din 18 aprilie 2013, Colloseum Holding, C-12/12, EU:C:2013:253, punctul 34).

- 71 Cu toate acestea, este important de remarcat că, spre deosebire de cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 19 decembrie 2012, Leno Merken (C-149/11, EU:C:2012:816), în care Curtea a precizat că, pentru a aprecia existența unei „utilizări serioase în Comunitate”, în sensul articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, trebuie să se facă abstracție de frontierele statelor membre, Hotărârea din 18 aprilie 2013, Colloseum Holding (C-12/12, EU:C:2013:253), nu privește întinderea geografică relevantă pentru aprecierea existenței unei utilizări serioase în sensul acestei dispoziții, ci posibilitatea de a considera că este îndeplinită condiția privind utilizarea serioasă a unei mărci, în sensul acestei dispoziții, atunci când o marcă înregistrată care a dobândit caracter distinctiv prin utilizarea unei alte mărci complexe, în care constituie unul dintre elemente, este utilizată numai prin intermediul acestei alte mărci complexe sau atunci când este utilizată numai împreună cu o altă marcă, combinația acestor două mărci fiind, în plus, ea însăși înregistrată ca marcă.
- 72 Punctul 34 din Hotărârea din 18 aprilie 2013, Colloseum Holding (C-12/12, EU:C:2013:253), nu poate fi interpretat, așadar, în sensul că cerințele care prevalează în ceea ce privește aprecierea întinderii teritoriale care permite înregistrarea unui mărci prin utilizare sunt analoge celor care permit menținerea drepturilor titularului unei mărci înregistrate.
- 73 Trebuie remarcat de asemenea că, în ceea ce privește utilizarea serioasă a unei mărci a Uniunii Europene deja înregistrate, nu există o dispoziție analoagă celei a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, astfel încât nu se poate considera de la bun început că o astfel de utilizare lipsește pentru simplul motiv că marca în cauză nu a fost utilizată într-o parte a Uniunii.
- 74 Astfel, Curtea a decis că, deși este justificat să ne așteptăm ca o marcă a Uniunii Europene să facă obiectul unei utilizări pe un teritoriu mai vast decât cel al unui singur stat membru pentru ca această utilizare să poată fi calificată drept „utilizare serioasă”, nu este exclus ca, în anumite circumstanțe, piața produselor sau a serviciilor pentru care a fost înregistrată o marcă a Uniunii Europene să fie în fapt limitată la teritoriul unui singur stat membru, astfel încât utilizarea mărcii respective pe acest teritoriu ar putea să îndeplinească condiția utilizării serioase a unei mărci a Uniunii Europene (Hotărârea din 19 decembrie 2012, Leno Merken, C-149/11, EU:C:2012:816, punctul 50).
- 75 În schimb, în ceea ce privește dobândirea de o marcă a caracterului distinctiv prin utilizare, trebuie amintit că Curtea a precizat deja că un semn poate fi înregistrat ca marcă a Uniunii Europene, în temeiul articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, numai dacă se face dovada că aceasta a dobândit, prin utilizare, caracter distinctiv în acea parte a Uniunii în care marca nu a avut inițial un astfel de caracter, în sensul alineatului (1) litera (b) al aceluiași articol (Hotărârea din 22 iunie 2006, Storck/OAPI, C-25/05 P, EU:C:2006:422, punctul 83). Curtea a mai precizat că acea parte a Uniunii vizată la alineatul (2) al articolului respectiv poate fi constituită, după caz, dintr-un singur stat membru.
- 76 În consecință, în ceea ce privește o marcă lipsită inițial de caracter distinctiv în toate statele membre, o astfel de marcă poate fi înregistrată în temeiul acestei dispoziții numai dacă se stabilește că a dobândit caracter distinctiv prin utilizare pe întreg teritoriul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 mai 2012, Chocofabrike Lindt & Sprüngli/OAPI, C-98/11 P, EU:C:2012:307, punctele 61 și 63).
- 77 Desigur, la punctul 62 din Hotărârea din 24 mai 2012, Chocofabrike Lindt & Sprüngli/OAPI (C-98/11 P, EU:C:2012:307), invocat de Nestlé și de EUIPO, Curtea a precizat că, deși este adevărat că dobândirea de o marcă a caracterului distinctiv prin utilizare trebuie demonstrată pentru acea parte a Uniunii în care marca nu a avut inițial un astfel de caracter, ar fi excesiv să se pretindă să se facă dovada dobândirii caracterului distinctiv pentru fiecare stat membru privit în parte.
- 78 Cu toate acestea, contrar susținerilor Nestlé și ale EUIPO, nu se deduce din această considerație că, în cazul în care o marcă este lipsită de caracter distinctiv intrinsec în întreaga Uniune, este suficient, pentru înregistrarea sa ca marcă a Uniunii Europene în aplicarea articolului 7 alineatul (3) din

Regulamentul nr. 207/2009, să se dovedească că a dobândit caracter distinctiv prin utilizarea într-o parte substanțială a Uniunii, în condițiile în care această dovadă nu ar fi fost prezentată pentru fiecare dintre statele membre.

- 79 În această privință, este important să se facă distincția între, pe de o parte, faptele care trebuie dovedite, și anume dobândirea caracterului distinctiv prin utilizare de un semn lipsit de un astfel de caracter intrinsec, și, pe de altă parte, mijloacele de probă care pot demonstra aceste fapte.
- 80 Astfel, nicio dispoziție a Regulamentului nr. 207/2009 nu impune să se stabilească prin probe distincte dobândirea caracterului distinctiv prin utilizare în fiecare stat membru în parte. Nu este exclus, în consecință, ca elementele de probă privind dobândirea de un anumit semn a caracterului distinctiv prin utilizare să fie relevante în ceea ce privește mai multe state membre, chiar întreaga Uniune.
- 81 În special, după cum a arătat avocatul general în esență la punctul 78 din concluzii, este posibil ca, pentru anumite produse sau servicii, operatorii economici să fie regrupat mai multe state membre în cadrul aceleiași rețele de distribuție și să fi tratat aceste state membre, în special din punctul de vedere al strategiilor de marketing, ca și cum ar constitui una și aceeași piață națională. În acest caz, elementele de probă privind utilizarea unui semn pe o astfel de piață transfrontalieră pot fi relevante pentru toate statele membre în cauză.
- 82 Același lucru va fi valabil în cazul în care, datorită proximității geografice, culturale sau lingvistice dintre două state membre, publicul relevant din primul stat cunoaște suficient produsele sau serviciile prezente pe piața națională a celui de al doilea.
- 83 Rezultă din aceste considerații că, deși nu este necesar, în vederea înregistrării, în temeiul articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, a unei mărci lipsite inițial de caracter distinctiv în toate statele membre ale Uniunii, să se facă dovada, pentru fiecare stat membru în parte, a dobândirii de această marcă a caracterului distinctiv prin utilizare, probele prezentate trebuie să permită să se demonstreze dobândirea unui astfel de caracter în toate statele membre ale Uniunii.
- 84 În aceste condiții, problema dacă elementele de probă prezentate sunt suficiente pentru a dovedi dobândirea de un anumit semn a caracterului distinctiv prin utilizare în acea parte a teritoriului Uniunii în care acest semn nu avea inițial un astfel de caracter face parte din aprecierea probelor care revine în primul rând organelor EUIPO.
- 85 Această apreciere este supusă controlului Tribunalului, care, atunci când se formulează o acțiune împotriva unei decizii a unei camere de recurs, este singurul competent să constate faptele și, prin urmare, să le aprecieze. În schimb, aprecierea faptelor nu constituie, cu excepția cazului denaturării de către Tribunal a elementelor care i-au fost prezentate, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs (Hotărârea din 19 septembrie 2002, DKV/OAPI, C-104/00 P, EU:C:2002:506, punctul 22 și jurisprudența citată).
- 86 Totuși, în cazul în care organele EUIPO sau Tribunalul, după aprecierea tuturor elementelor de probă care le-au fost prezentate, consideră că unele dintre aceste elemente sunt suficiente pentru a dovedi dobândirea de un anumit semn a caracterului distinctiv prin utilizare în acea parte a Uniunii în care semnul este lipsit inițial de un astfel de caracter și pentru a justifica, astfel, înregistrarea acestuia ca marcă a Uniunii Europene, ele trebuie să indice în mod clar acest aspect în deciziile lor.
- 87 În speță, pe de o parte, din considerațiile care precedă rezultă că Tribunalul a considerat fără a săvârși o eroare de drept la punctul 139 din hotărârea atacată că, în vederea aplicării articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, în cazul unei mărci care nu are caracter distinctiv intrinsec în întreaga Uniune, caracterul distinctiv dobândit prin utilizarea acestei mărci trebuie să fie demonstrat pe întregul teritoriu, iar nu numai într-o parte substanțială sau în cea mai mare parte a teritoriului Uniunii, astfel încât, deși o astfel de dovadă poate fi făcută în mod global pentru toate statele membre în cauză sau

separat pentru diferite state membre sau grupuri de state membre, nu este, în schimb, suficient ca cel căruia îi revine sarcina probei să se limiteze să prezinte elemente de probă privind o astfel de dobândire care nu ar cuprinde o parte a Uniunii, inclusiv constând într-un singur stat membru.

- 88 Pe de altă parte, având în vedere aceleași considerații, Tribunalul a apreciat în mod întemeiat, la punctele 170-178 din hotărârea atacată, că decizia în litigiu era afectată de o eroare de drept, în măsura în care camera de recurs a considerat că marca în litigiu dobândise caracter distinctiv prin utilizare, de natură să justifice aplicarea în privința sa a articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, fără să se pronunțe cu privire la dobândirea de această marcă a caracterului distinctiv în Belgia, în Irlanda, în Grecia și în Portugalia.
- 89 În consecință, motivul unic de recurs în cauza C-84/17 P și cele două motive de recurs în cauza C-95/17 P sunt nefondate și trebuie respinse, ca și recursurile în integralitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 90 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Articolul 138 alineatele (1) și (2) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, prevede, pe de o parte, că partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată și, pe de altă parte, că, în cazul în care mai multe părți cad în pretenții, Curtea decide asupra împărțirii cheltuielilor de judecată.
- 91 Întrucât toate recursurile au fost respinse, fiecare dintre părți suportă propriile cheltuieli de judecată, inclusiv Marques, în calitate sa de intervenientă în recurs, conform articolului 140 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară și hotărăște:

1) Respinge recursurile.

- 2) Société des produits Nestlé SA, European Association of Trade Mark Owners (Marques), Mondelez UK Holdings & Services Ltd, precum și Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături